

TEÓRIA LITERATÚRY

LITERÁRNE DRUHY:

- **LYRIKA** – óda, sonet, epigram, elégia...
- **EPIKA** – rozprávka, povesť, poviedka, román, báj, bajka, balada...
- **DRÁMA** – tragédia, komédia, činohra...

JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY LITERÁRNEHO DIELA:

- **ZDROBNENINA** – zdrobnené slovo s kladným nábojom: lietadielko, ženička, prštek...
- **PERSONIFIKÁCIA** – druh metafory – zosobnenie; neživým predmetom, zvieratám pripisujeme vlastnosti ľudí: slnko sa usmieva na krajinu, vietor si veselo spieva, hora zrevala...
- **EPITETON** – básnický prívlastok, obrazné pomenovanie s citovým významom, ktoré osobe, zvieraťu, predmetu pripisuje nezvyčajnú vlastnosť: ospalé nebesia, ťažká radosť, chmúrne noci, vlažný vánok, ukričaná pravda, tichá láska...
- **METAFORA** – prenesenie významu z jedného predmetu/javu na iný na základe vonkajšej podobnosti; slúži na oživenie textu: nebo hľadá na les, horký žal, jasný zrak kalí, tíško dvíha mesiac biele čelo, vietor duje horou hrubou...
- **METONYMIA** – prenesenie významu z jedného predmetu/javu na iný na základe vnútornej súvislosti: počúvam Bacha, recitujem Hviezdoslava, živia sa rukami, zjedol celý tanier, popýtal ju o ruku, podal jej pomocnú ruku...

ZVUKOVÁ STRÁNKA LITERÁRNEHO DIELA:

- **VERŠ** – 1 riadok básne/piesne
- **STROFA** – básnická jednotka, ktorá sa skladá z viacerých veršov
- **RÝM** – zvuková zhoda slabík na konci veršov:
 - **STRIEDAVÝ** – a b a b
 - **ZDRUŽENÝ** – a a b b
 - **OBKROČNÝ** – a b b a
 - **PRERÝVANÝ** – a b c b
 - **POSTUPNÝ** – a b c a
- **STOPY** – rytmické jednotky verša:
 - **DAKTYL** – veršová stopa zložená z 1 krátkej a 2 dlhých slabík
 - **TROCHEJ** – veršová stopa zložená z 1 dlhej a 1 krátkej slabiky
 - **JAMB** – veršová stopa zložená z 1 krátkej a 1 dlhej slabiky